

Протягом звітнього періоду погодні умови залишалися відносно складними. Відмічалася аномально тепла погода з різкими перепадами денних і нічних температур повітря та швидкістю вітру. Опади по областях розподілялись нерівномірно, місцями спостерігалися сильні грози, град. Розвиток сільськогосподарських культур відбувається з випередженням багаторічних строків на півтора-два тижні.

У Степу в незібраних посівах **зернових колосових** культур доживлюється **клоп шкідлива черепашка**, який за чисельності 0,2-2 і більше екз. на кв.м перелітає в місця зимівлі (перелетіло 10% клопів). Відсоток окрилених клопів становить 40-45%. Середня чисельність личинок становить 0,3-0,6 макс. 3 екз. на кв.м Переважна більшість личинок перебувають у IV та V віці. Молоді клопи інтенсивно живляться зерном для накопичення поживних речовин В Лісостепу дохарчовуються личинки старших віків та молоді клопи (окрилось 20-35%). Разом з клопами в дозріваючих посівах **ярих зернових колосових** культур в лісостепових та поліських областях, у вечірні години, зерну продовжують завдавати шкоди **пшеничний трипс**. Шкідник виявлений на 35% обстежених площ за чисельністю 9 екз. на рослину, на ячмені чисельність фітофага становила 11 екз. на рослину, **жужелиця**. **Хлібними жуки** пошкоджено до 5 % рослин за чисельності 2-5 макс. 12 екз на кв.м (Луганська обл.) - переважно в крайових смугах посівів. Масове відкладання яєць фітофагами відмічалось наприкінці червня, початок відродження личинок **хлібного жука** очікується у липні. Недостатні запаси продуктивної вологи в ґрунті обмежуватимуть кількість відкладених яєць самками та будуть зменшувати чисельність відроджених личинок. У зв'язку з огрубінням зерна і рослин в озимині закінчується живлення **злакової попелиці**, комахи мігрують до пізніше достигаючих зернових та диких злаків.

Повсюди агрокліматичні (підвищена температура та низька відносна вологість повітря) умови звітнього періоду у посівах **озимих** та **ярих колосових** культур стримували розвиток та поширення хвороб на колосі, а саме **фузаріозу, септоріозу, гельмінтоспоріозу, оливкової плісені та альтернаріозу**, якими охоплено 0,5-4, макс. в осередках Вінницької, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Сумської та Чернівецької відповідно 10 та 26% колоса (**септоріоз, фузаріоз**). **Летуча сажка** проявилась переважно в господарствах Волинської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Тернопільської, та інших областей на 0,2-2% рослин **ярого ячменю**. Скрізь, де рослини уражені **кореневими гнилями**, має місце **білоколосість**. Осередково в західних та північних областях Полісся на **вівсі** виявлено **червоно-буру плямистість**, якою уражено 8-15% рослин (Закарпатська, Чернігівська обл.), захворювання охопило листя середнього і верхнього ярусів. У посівах **кукурудзи** в господарствах Чернігівської, Чернівецької областей на 0,5-3, виявлено **пухирчасту сажку**, 3-10% рослин **гельмінтоспоріоз**.

Достигаючі боби **гороху** пошкоджують личинки **горохової зернівки**, гусениці **плодожерки**. **Гороховою попелицею** заселено 12% рослин в крайовій смузі при середній чисельності 10 екз на рослину, в середньому на полях заселено 5% рослин при середній чисельності 10 екз на рослину, набувають поширення **антракноз, аскохітоз, кореневі гнилі**. **Сою** продовжують заселяти **попелиця, трипс**, погодні умови сприяли розвитку **павутинних кліщів**, які заселили 3-7% рослин на 33% обстежених площ,

гусениці **листогризучих совок**, які за чисельності 1,0-6,0 екз. на рослину пошкодили 1-6% рослин у слабкому ступені. На Сумщині та Чернівцях в крайових смугах виявляють **чортополохівку**. Шкідником пошкоджено 3-15% рослин за чисельністю 1-4 екз. на кв.м. У посівах культури поширюються **септоріоз, аскохітоз, пероноспороз, церкоспороз, фузаріоз**.

На відростаючих після укусу площах **багаторічних трав** продовжується живлення комплексу шкідників. На 100 п.с. виловлюється 34 екз. **сліпняків** (травневого, польового, люцернового), 58 екз. **трипсів**, 9 екз. клопів **щитників**, 3 екз. люцернового **стеблїда**, 3 екз. багатїдного стеблїда, 7 екз. **апїона**, 12 гусениць бобового та люцернового **п'ядунів**, 7 екз. гусениць **листогризучих совок**, 198 **попелиць**. Комплексом шкідників пошкоджено 25% рослин люцерни у слабкій ступені.

В усіх бурякосійних областях на **цукрових буряках** відмічається шкодочинність **бурякової листкової попелиці**, де переважно в крайових смугах полів, нею заселено 3-10 макс. у вогнищах Сумської області до 20% рослин, за чисельністю 6-24 екз. на рослину Також на рослинах буряків харчуються личинки **бурякових мінуючих мух, щитоноски**. Подекуди спостерігається пошкодження рослин гусеницями **підгризаючих та листогризучих совок** (переважно совка - гамма), які за чисельності 0,2 екз. на кв.м заселили і пошкодили в середньому до 2% рослин у слабкому ступені, **лучного метелика**. У посівах цукрових буряків відмічається розвиток **церкоспорозу**, де ним уражено до 3% рослин (Тернопільська обл.). Осередково до 5% рослин хворіє на **фомоз, пероноспороз, рамуляріоз, кореневі гнилі**. Від комплексу хвороб рослини оздоровлюють дозволеними препаратами.

Повсюди 2-8, макс. 30% рослин **соняшнику** заселені **гелїхризовою попелицею**. В середньому нараховується 3 макс. 4-10 екз. На **соняшнику** попелиці живляться квітками, верхівковими листками, з яких висмоктують сік, в наслідок чого листки жовтіють зморщуються та значно знижується врожай. Зазвичай найбільша чисельність шкідника відзначається в липні. У тих місцях рослини, де харчувалася попелиця, з'являються дрібні жовті плями, іноді можна помітити навіть скручування, жовтіння і зморщування листя, в результаті чого соняшник починає відставати в рості. Також рослинам подекуди шкодять **трипси, клопи, соняшникові шипоноски та вусачі**. Осередково в посівах шкодять гусениці **соняшникової вогнівки, листогризучих та підгризаючих совок, лучного метелика, сарана**. На невіддях та краях полів соняшника триває літ метеликів **чортополохівки**, відмічено початок відкладання нею яєць. На 10-80% площ 2-20% рослин культури хворіють на **пероноспороз, фомоз, альтернаріоз, септоріоз**.

Картоплю та овочеві культури пошкоджують **колорадський жук** літнього покоління, ним заселено 8% рослин з середньою чисельністю 1 екз. на рослину, середня чисельність личинок 7 екз. на рослину, заселено 6% рослин. Яйцекладки виявлені на 11% рослин з середньою чисельністю 1 яйцекладка з 18 яйцями. Також рослинам шкодять **совки, білани, молі, попелиці, трипси**. У більшості областей у приватному секторі триває шкідливість **білокрилки** на капустяних культурах за чисельності 40-57 екз. на рослину нею заселено до 100% рослин у Галицькому та Тлумацькому районах Івано-Франківської області. Із хвороб виявляють **фітофтороз, макроспоріоз, альтернаріоз, антракноз**, інші. Захист овочевих культур проводять дозволеними препаратами у відповідності з санітарними вимогами.

Саранові, переважно **нестадні** (**блакитнокрила, чорносмугаста, білосмугаста кобилки, мала хрестовичка, білолобий коник, ін.**) та **стадні** (**італійський прус**) розвиваються здебільшого на **неорних землях, узбіччях доріг, пасовищах, у плавнях річок, на багаторічних травах** та суміжних посівах **просапних культур** степових, та на неугіддях лісостепових та степових (Луганська Сумська) областей. Чисельність нестадних видів становить 1-5, макс. 13 екз. на кв.м в осередках Луганської області, італійського пруса 0,5-2 екз. на кв.м.(Херсонська обл.). У південних регіонах продовжується окрилення саранових.

Із досягненням необхідної суми ефективних температур на посівах кукурудзи розпочався літ та розвиток **стеблового (кукурудзяного) метелика**. На сьогодні у західних і центральних областях України, а також Лісостепу і Поліссі на рослинах спостерігаються перші яйцекладки цього шкідника. Паралельно триває інтенсивний літ і спаровування метеликів. Відповідно, через 5–7 днів варто очікувати масового відкладання яєць та початку відродження личинок (гусениць) із перших яйцекладок. Згодом, через 10–12 днів відбуватиметься масове відродження гусениць, що створить значну загрозу культурним рослинам. Варто зазначити, що шкодочинність **стеблового (кукурудзяного) метелика** є досить високою. За відсутності захисту, навіть при порівняно невисокому ступеню заселення (30–50 % рослин), втрати врожаю можуть сягати 8–15 ц/га. У посівах **технічних, бобових, овочевих** та інших культур гусениці **листогризучих (гамма, С-чорне, капустиана, люцернова, бавовникова, ін.) совок** в чисельності 1-4 екз. на кв.м пошкодили 3-15% рослин зазначених культур.

Лучний метелик. У південних, центральних та східних областях продовжується літ метеликів другого покоління, інтенсивністю 0,5-5, екз. на 10 кроків (Херсонська обл.). Моніторинг за розвитком шкідника продовжується, насамперед це стосується забур'янених посівів просапних та овочевих культур, які межують з містами резервації шкідника. Погодні умови початку липня (температура повітря 22-25°C, наявність опадів, роси, достатня кількість нектароносної рослинності) можуть сприяти утворенню осередків високої чисельності і шкідливості гусениць II покоління передусім у багаторічних травах, кукурудзі, соняшнику, овочевих та інших культурах.

У **плодових насадженнях Степу та Лісостепу** розвивається II покоління **яблуневої плодожерки**, листовий апарат дерев пошкоджують **яблунева міль, попелиці, кліщі**. З хвороб найпоширеніші **парша, борошниста роса, плодова гниль, клястероспоріоз**. У плантаціях **винограду** шкодять гусениці **гронової листокрутки II-го покоління**, розвиваються **оїдіум, мілдью** (в осередках Херсонської обл. уражено 10% грон).

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.